

Vinilinių plokštelių vokai – meno kūriniai

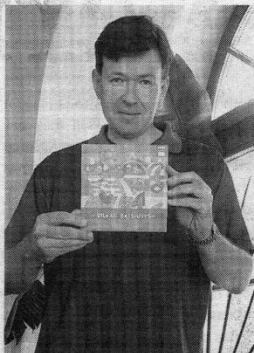
Beveik visą rugpjūčio mėnesį Kupiškio viešosios bibliotekos skaitykloje veikė paroda „Moderniosios dailės pavyzdžiai lietuviškų vaikų plokštelių voku viršeliuose“. Tai buvo puiki proga iš arčiau susipažinti su XX a. antros pusės lietuvių menininkų kūryba, kurioje atsispindėjo modernizmo tendencijos, spalvinga grafika.

Apie šią ekspoziciją papasakojo jos iniciatorius, bibliotekos darbuotojas Minijus Pučėta.

Banguolė
ALEKNIENĖ-ANDRIJAUSKĖ

Pasak M. Pučėtos, į du stendus sudėta apie dvidešimt vaikų plokštelių voku. Dauguma iš Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos fondų, kur yra solidūs vaikų vinilinių plokštelių rinkinys. Keletas eksponatų ir iš jo paties asmeninės kolekcijos. Kupiškio viešojoje bibliotekoje neiškilo tokių vinilinių plokštelių.

„Ši paroda yra tąsa 2023 metais surengtos estradinės, džiazo ir kitokios muzikos vinilinių plokštelių voku apipavidalinimo parodos. Svarbiausias šių ekspozicijų tikslas parodyti, kad sovietiniais metais pasaulinė modernistinių dailės krypčių raida, buvusi ryški diskografijoje, neaplenkė ir Lietuvos. Tokiomis spalvomis plokštelių pražydo, kad dabar yra kur

Minijus Pučėta, Kupiškio viešosios bibliotekos darbuotojas, papasakojo apie vaikų vinilinių plokštelių voku iliustracijų kūrėjus.

stiebtis. Labai daug optinio meno apraiškų. Anuomet menininkai laisviau galėjo pasireikšti kurdami plakatus, degtukų dėžučių etiketes, vinilinių plokštelių vokus ir panašius, ne parodoms skirtus daiktus. Į šią jų kūrybą cenzūra per daug dėmesio nekreipdavo“, – sakė parodos sumanytojas.

Jis pabrėžė, kad unikalūs vinilinių plokštelių viršeliai atsirado aštunto dešimtmečio viduryje, iki tol jie buvo standartiški, gana vienodi, kartais papuosti Lenino galva.

Minėti pokyčiai, pasak M. Pučėtos, sutapo ir su tuo metu dar studentų, šiandien žinomų Lietuvos grafikų ir dailininkų moder-

nistų karta. Jiems tai buvo galimybė laisviau kurti modernų, šiek tiek neįprastą socialistinei realybei meną, nes negalėjo rengti įdomesnės raidos savo teminių parodų, kuriose neatsispindėtų socialistinis realizmas. Bet ant vinilinės pasakų plokštelės voko viršelio ar plakato poparto stilistika tiko ir niekam neužkliuvo. Taigi tokiais būdais labiausiai ir galėjo pasireikšti ano meto dailininkai modernistai.

Tarp ekspozicijos autorių yra gana iškilių menininkų. Tai Alfrėda Venslovaitė-Zokaitienė (Gintalienė), Birutė Grabauskienė, ta pati, kuri iliustravo kupiškėnų vestuvių vinilinės plokštelės viršelį, sukūrė fantastinį psichodelinių spalvų, mėlynos ir molio, mirgančių rūtų lapelių derinį. Tas viršelis vertas atskiro aptarimo.

Čia eksponuojami ir garsaus grafiko Rimvydo Kepežinsko, ir Vitalijaus Suchockio, kurio paršuką Čiuką žinojo visi anuometiniai vaikai, darbai.

Pasak bibliotekininko, ne mažiau įdomūs ir dailininkų kurti vaikų plokštelių viršeliai. Jų stilistika įvairi ir savita. Antai A. Venslovaitės-Zokaitienės (Gintalienės) kurtuose viršeliuose naudojamos gyvos, pulsuojančios, bioninės figūros, subtilios spalvos.

Vita Voverienė naudoja lakštinės grafikos metodą ir per psichodelinei dalei būdingas spalvas sukūrė žaismingą būsimų klausytojų susidomėjimą skatinantį viršelio dizainą.

Birutė Grabauskienė apipavidalindama vinilinės plokštelės voką naudojo vaškinės kreidelės ir vaikišką piešimo stilių. Taip jai pavyko sukurti vaikams suprantamą ir artimą piešinio kompoziciją. Tai gal net įtaigiau nei grafika.

Pasak M. Pučėtos, vinilinės plokštelės vokas formuoja gana tamprių ryšį su turima plokštele. Dažnai jos voko apipavidalinimas glaudžiai susijęs su plokštelės turiniu, nors ne visada. Bet visuomet verta atidžiau įsižiūrėti į vinilinės plokštelės ar kito daikto įpakavimą. Taip galima atrasti įdomių ir netikėtų dalykų. Kartais ir tikrų šedevrų.

Parodos eksponatai. Autorės nuotraukos